

Średniowieczny woluntaryzm zyskał już miano teorii filozoficznej, która „pomogła wytyczyć drogę dla empiryzmu, kartezjańskiego wątpienia, pozytywizmu prawniczego oraz teologii Reformacji (Leftow, 1998), wciąż jednak uznawany jest za ruch jednorodny, skoncentrowany wyłącznie wokół teorii jego głównych zwolenników, takich jak Jan Duns Szkot czy Wiliam Ockham.

Ostatnie badania dowodzą jednak, iż miał on znacznie bardziej różnorodną i złożoną naturę, wyłaniającą się w postaci wielu nurtów i trendów. Niektóre z nich, takie jak ten o najbardziej powszechnej i standardowej argumentacji, który powstał w opozycji do intelektualizmu, zostały już poddane analizie.

Istniały jednak wówczas inne jego postacie, które narodziły się w myśli 14-wiecznej, a szczególnie w latach 40-tych w Oksfordzie. Zainicjowały pojawienie się oryginalnych i wyrafinowanych teorii działania, które skoncentrowane były na wewnętrznych i zewnętrznych czynnikach podejmowania działań moralnych, warunkowości woli, czasowych aspektów działania woli, jak i również analogii pomiędzy działaniem woli z jednej strony a procesami natury oraz prawami logiki z drugiej.

Intensywny rozwój logiki i fizyki w latach 40-tych w Oksfordzie przyniósł również przeniesienie praw i zasad logiki i fizyki na grunt etyki. Ryszard Kilvington, 14-wieczny angielski filozof oraz jeden z Kalkulatorów Oksfordzkich, był jednym z pierwszych stosujących tę nową metodologię systematycznie. Choć wyłonienie się nowej metodologii było bez wątpienia zasługą Kilvingtona, nie był on jednym filozofem intensywnie ja stosującym. Inspiracji dla rozwiązań Kilvingtona szukać można w tekstach Ryszarda FitzRalpha, którego koncepcje zmiany i „mierzenia” dały impuls dla wyrafinowanych teorii, które wkrótce miały zostać sformułowane w Oksfordzie. Ponieważ w pracach FitzRalpha i Kilvingtona znaleźć można niezwykle złożone teorie działania i wyrafinowane analizy, dlatego też badania nad ich koncepcjami stanowiąc będą punkt wyjścia dla obecnego projektu.

Obecny projekt ustali jak i w jakim stopniu nowa metodologia umożliwiła sformułowanie wyjątkowych linii argumentacyjnych oraz rozwój nowych teorii woluntarystycznych. Przeprowadzenie analiz argumentacji, źródeł i narzędzi analitycznych stosowanych w dziełach teologicznych FitzRalpha i Kilvingtona da podstawę dla drugiej części obecnego projektu, czyli zidentyfikowania ich możliwych wzajemnych inspiracji oraz ich wpływu na badania nad wolą w latach 40-tych i 60-tych w Oksfordzie.

Obecny projekt koncentruje się na niezbadanych jak dotąd aspektach woluntaryzmu, aby uzupełnić obraz późnośredniowiecznej etyki i teologii w Anglii i na kontynencie europejskim. Pozwoli na gruntowną zmianę naszego rozumienia późnośredniowiecznego woluntaryzmu okrywając jego wielowymiarowość oraz pokazując jak analogie pomiędzy prawami przyrody i logiki z jednej strony a działaniem woli z drugiej były wykorzystywane do obrony wolności woli.

Efektami projektu będą:

- 1) dwie książki oraz seria artykułów poświęcone późnośredniowiecznemu woluntaryzmowi;
- 2) wystąpienia konferencyjne w Polsce i za granicą;
- 3) konferencja naukowa oraz seminarium online.